

28.05.2018

Asia/6

§ 375

V 13.6.2018, Valtuutettu Mai Kivelän aloite kaupungin ateriatarjonnan muuttamisesta kasvispainotteisemmaksi

HEL 2017-013536 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500
jorma.lamminmaki(a)hel.fi
Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mai Kivelän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mai Kivelä ja 32 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että osana ilmastonmuutoksen kunnianhimoista torjuntaa Helsinki vähentää ruoan ilmastovaikutuksia tarjoamalla kaikissa kaupungin ruokapalveluissa joka aterialla vegaanisen päivävaihtoehdon.

Helsingin kaupungin organisaatiossa ja kaupunkikonsernissa merkittävimmät toimijat aloitteen näkökulmasta ovat sosiaali- ja terveystoimiala, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Palvelukeskus Helsinki ja Palmia Oy.

Sosiaali- ja terveystoimiala

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vegaaniruokailusta ei ole sosiaali- ja terveystoimialalla erikseen linjattu, mutta vegaanisen ruokavalion mukainen ateriavaihtoehto järjestetään sen tarpeesta ilmoittaville asiakkaille, asukkaille ja potilaille.

Sosiaali- ja terveystoimialalla asiakkaiden, asukkaiden ja potilaiden ruokailun suunnittelua (ateriat, ruokalistat, tuotevalikoimat, ruokaohjeet ja raaka-aineet) sekä toteutusta (valmistusmenetelmät ja toimintatavat) määrittävät soveltuvin osin mm. seuraavat suositukset:

- Ikääntyneiden ravitsemussuositukset, VRN 2010
- Ravitsemushoito, Suositus sairaaloihin, terveyskeskuksiin, palvelu- ja hoitokoteihin sekä kuntoutuskeskuksiin, VRN 2010
- Suomalaiset ravitsemussuositukset, terveyttä ruoasta VRN 2014

Sosiaali- ja terveystoimialalla toteutetaan seuraavia kasvispainotteisia ruokavalioita: kasvisruokavalio (lakto-ovo-vegetaarinen), kala-siipikarja-kasvisruokavalio sekä kala-kasvisruokavalio.

Mainittuja ruokavalioita tarjotaan eettisistä, uskonnollisista tai terveydellisistä syistä kasvisruokaa haluaville asiakkaille, asukkaille ja potilaille. Yleisin on lakto-ovo-vegetaarinen ruokavalio, joka sisältää kasvikunnan tuotteiden lisäksi maitovalmisteita ja kananmunaa. Myös laktovegetaarinen eli kananmunaa sisältämätön ruokavalio on vaihtoehtona.

Sairaalapotilaille ja asukasruokailussa on mahdollista tarjota lakto-ovo-vegetaariseen ruokavalioon pohjautuvaa vegaaniruokaa eläinperäisiä ainesosia poistamalla. Sairaalassa tai asukkaille tarjottavan vegaaniruokavalion ravitsemuksellinen laatu ei kuitenkaan ole taattu, joten vegaaniruokavalio vaatii ravitsemusterapeutin konsultaatiota ja ruokavalion täydentämistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kouluissa, lukioissa ja oppilaitoksissa on vegaaninen ateriavaihtoehto tarjottu vuodesta 2003 ja varhaiskasvatuksessa 18.1.2018 alkaen niille ruokailijoille, jotka ovat ilmoittaneet vegaaniruokavalion tarpeesta.

Opetuksen toimipisteissä on päivittäin tarjolla ateriavaihtoehtona ja ruokailijan vapaasti otettavissa kasvispääruoka lisäkkeineen. Ruokalistan kasvispääruoista monet ovat vegaaneille soveltuvia ilman erillisvalmistusta. Kasvispääruoka on ollut ateriavaihtoehtona päivän kala- tai lihapääruoan rinnalla syyslukukaudesta 2007.

Vuodesta 2010 kouluissa, lukioissa ja oppilaitoksissa kasvisruokapäivä on toteutettu kerran viikossa. Tarjolla on kaksi (2) kasvispääruokaa li-

säkkeineen. Myös varhaiskasvatuksessa on kerran viikossa vastaava kasvisruokapäivä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ruokapalveluissa kasvisruokailun suunnittelu perustuu ravitsemussuosituksen mukaisesti lakto-ovo-vegetaariseen ruokavalioon [Terveyttä ruoasta (VRN 2014), Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositus (VRN 2017) ja terveyttä ja iloa ruoasta – varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (VRN 2018)].

Toimialan kaikissa kasvisruoissa käytetään monipuolisesti hyviä kasvisproteiineja sisältäviä raaka-aineita. Ruokatuotteiden mieluisuus ja hyväksyttävyyden ovat keskeisiä tuotevalikoimien suunnittelun periaatteita.

Päivittäin aterian lisäkkeenä on monipuolisesti ja vaihtelevasti erilaisia kasviksia, jotka tarjotaan pääsääntöisesti erikseen komponentteina. Tarjoilutapa on lisännyt kasvisten käyttöä toimialan eri asiakasryhmien ruokapalveluissa.

Palvelukeskus Helsinki

Palvelukeskus Helsinki toimii ateriapalvelujen tuottajana noin 500 toimipisteessä kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja hoitoalan paikoissa sekä toimittaa lisäksi Pakkalan tuotannosta päivittäin noin tuhat kotiaateriaa ja ruokaa noin sataan muuhun toimipisteeseen. Päivittäisiä ruokahetkiä on noin satatuhatta. Vastuullisuus on Palvelukeskus Helsingin tärkeimpiä strategisia painopisteitä.

Palvelukeskus Helsingin ruokalistatarjoamaa kehitetään yhteistyössä toimialojen kanssa noudattaen eri asiakaskunnille tehtyjä ruokasuosituksia. Kasvisruokavaihtoehto on ollut jo vuosia vapaasti valittava vaihtoehto kaikissa asiakasryhmissä. Lisäksi vuoden 2018 alusta on päiväkodeissa ollut mahdollisuus valita vegaaniruokalista, mikäli sitä noudatetaan myös kotona. Tällä hetkellä vegaaniruokalistaa noudattaa noin 50 lasta noin kolmestakymmenestä tuhannesta lapsesta (noin 0,2 %). Palvelukeskus panostaa jatkuvasti uusien reseptien, ruokalistojen ja esillepanon kehittämiseen ja tukee siten asiakaskunnan ruokakasvatusta entistä terveellisempiin ja ympäristöystävällisempiin ruokailutottumuksiin.

Ilmastonmuutoksen torjuntaa edistää myös hyvä ruokalogistiikka, jota tukevat elintarvike- ja kuljetuskilpailutuksissa käytettävät asiaa koskevat kriteerit. Palvelukeskus Helsinki kehittää jatkuvasti omaa toimintaa siten, että se pyrkii systemaattisesti optimoimaan ruokakuljetukset. Kaupunki voi edistää kestävästä kehityksestä panostamalla uusiutuvaan energiaan, vedenkäyttöön sekä kierrätystä ja jätteiden lajittelua painot-

28.05.2018

Asia/6

taviin jätehuollon palveluihin, joita ruokapalvelut käyttävät kaupungin eri tiloissa.

Palvelukeskus Helsinki osallistuu aktiivisesti kestävästä kehityksestä ja ilmastomuutoksen torjuntaa edistäviin hankkeisiin sekä kaupungin sisäisten että ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällaisten hankkeiden tavoitteena ovat mm. ruokahävikin vähentäminen, ylijäämäruoan hyödyntäminen, uusien (kasvis)proteiinilähteiden kehittäminen sekä osallistuminen yhteisiin elintarvikealan ekosysteemeihin, joiden tavoitteena on lisätä kiertotaloutta.

Palmia Oy

Palmian henkilöstöravintoloissa on päivittäin tarjolla useita ruokavaihtoehtoja, ja Palmia pyrkii kasvisen käytön lisäämiseen tarjoamalla maukkaita ja täysipainoisia kasvisruokia ja -lisäkkeitä.

Palmian ravintoloiden ruokalistarungossa on joka päivälle määritelty kasvisruoka- ja vegaaninen vaihtoehto. Toimipaikka voi asiakaskuntansa mukaan valita, kumman toteuttaa. Ravintoloiden kokoustuote- ja edustusmenuissa on valittavana vegaanivaihtoehtoja.

Vegaanien osuus Palmian ravintoloissa ruokailevista on vielä toistaiseksi vain noin 0,5 %. Kasvissyöjiä ruokailijoista on 7-8 %.

Kaupunginhallitus toteaa, että vegaaninen ateriovaihtoehto on nykyisin saatavilla lähes kaikissa kaupungin ruokapalveluissa niille ruokailijoille, jotka ovat ilmoittaneet vegaaniruokavalion tarpeesta.

Kaupunki pyrkii ruoka- ja ateriapalveluja tilaavien ja tuottavien organisaationsa osien toiminnassa ottamaan huomioon ilmastomuutoksen torjunnan koko ruokaketjun ilmastovaikutuksia vähentämällä.

Vegaanisten ja kasvispainotteisten ateriovaihtoehtojen tarjoamisen sekä näitä ruokavalioita edistävän ruokakasvatuksen ohella kaupunki torjuu ilmastomuutosta mm. kehittämällä ruokalogistiikkaa, vähentämällä ruokahävikkiä sekä panostamalla ruokaketjussaan uusiutuvaan energiaan ja jätteiden lajittelua painottaviin jätehuollon palveluihin.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500
jorma.lamminmaki(a)hel.fi
Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651

28.05.2018

Asia/6

marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566